

Tarkoitus

SecMeter PRORES on Liiketoimintaprosessien resilienssin arviointi- ja kehittämistyökalu. Työkalu arvioi kuutta keskeistä resilienssin osa-aluetta. Työkalu arvioi nykytilaa eikä yrityksen tavoitetilaa.

Työkalun avulla voidaan arvioida liiketoimintaprosessin häiriönsietokyky, tunnistaa merkittävimmät kehityskohteet, muodostaa automaattisesti kehittämissuosituksia, priorisoida kehittämistoimenpiteet ja tuottaa johdon käyttöön valmis raportti.

Ennen arvioinnin aloittamista

Suosittelua on käyttää Adobe Acrobat Readeria. Työkalu käyttää automaattista laskentaa, joka ei välttämättä toimi kaikissa selaimissa tai kaikissa PDF-katseluohjelmissa.

Tallenna tiedosto

Ennen arvioinnin aloittamista tiedosto on tallennettava omalle työasemallesi uudella nimellä. Esimerkiksi Yritys_Prosessi_2026.pdf. Muista tallentaa tiedosto sopivin välein myös arvioinnin aikana.

Arvioinnin kulku

Työkalu täytetään seuraavassa järjestyksessä.

1. Etusivu

Täytä

- Yritys
- Päiväys
- Versio
- Arvioinnin vastuhenkilöt
- Arvioitava liiketoimintaprosessi
- Prosessin rajaus

2. Perustiedot

- Täytä
- Prosessin omistaja
- Prosessin kriittisyys liiketoiminnalle
- Keskeiset riippuvuudet

3. Arviointiohje

- Tutustu arviointikriteereihin.

4. Resilienssin arviointi

Arvioi kaikki kuusi osa-aluetta. Jokaiselle osa-alueelle valitaan:

- Kriittisyys
- Toteutustaso

Arviointi valmistuu vasta, kun molemmat arvot on valittu kaikille kuudelle osa-alueelle.

RTO ja RPO

RTO (Recovery Time Objective) tarkoittaa suurinta sallittua liiketoimintaprosessin keskeytysaikaa.

RPO (Recovery Point Objective) kuvaa suurinta sallittua tiedon menetystä tietojärjestelmähäiriössä. Koska SecMeter PRORES arvioi liiketoimintaprosessin resilienssiä eikä tietojärjestelmien palautumista, käyttäjältä ei kysytä RPO-arvoa.

Suurin sallittu keskeytysaika (RTO)

RTO (Recovery Time Objective) tarkoittaa suurinta aikaa, jonka arvioitava liiketoimintaprosessi voi olla häiriön vuoksi keskeytyneenä ennen kuin vaikutukset muodostuvat yritykselle merkittäviksi. RTO ilmoitetaan yleensä aikana, esimerkiksi:

- 30 minuuttia
- 2 tuntia
- 8 tuntia
- 24 tuntia
- 3 vuorokautta

RTO auttaa arvioimaan liiketoimintaprosessin kriittisyyttä sekä tarvittavia jatkuvuus- ja palautumistoimenpiteitä.

Esimerkki

Asiakaspalveluprosessin RTO on 4 tuntia. Mikäli palvelu on poissa käytöstä tätä pidempään, asiakastyytyväisyys ja liiketoiminta alkavat kärsiä merkittävästi.

Manuaalinen varamenettely

Manuaalisella varamenettelyllä tarkoitetaan etukäteen suunniteltua toimintatapaa, jonka avulla liiketoimintaprosessia voidaan jatkaa myös silloin, kun normaalit tietojärjestelmät, automaatio tai muut kriittiset resurssit eivät ole käytettävissä. Valitse vaihtoehdoista:

- Kyllä – prosessille on dokumentoitu ja käytettävissä oleva varamenettely.
- Osittain – varamenettely on olemassa, mutta se kattaa vain osan prosessista tai sitä ei ole täysin testattu.
- Ei – prosessille ei ole määritelty toimivaa manuaalista varamenettelyä.

Kirjaa tarvittaessa lyhyt kuvaus käytettävästä menettelystä. Esimerkkejä:

- tilausten vastaanotto paperilomakkeella
- tuotannon ohjaus käsin laadittujen työmääräysten avulla
- Excel-pohjainen varakirjanpito
- varajärjestelmän käyttöönotto
- vaihtoehtoinen toimittaja tai työpiste

5 Arvioitavat osa-alueet

Työkalu arvioi

1. Riippuvuudet ja pullonkaulat
2. Palautumiskyky ja toimintakyvyn jatkuvuus
3. Joustavuus ja skaalautuvuus
4. Tiedonkulku ja tilannekuva
5. Vaihtoehtoiset toimintamallit
6. Jatkuva oppiminen ja harjoittelu

Arviointiasteikko

Kriittisyys		Toteutustaso	
Arvo	Merkitys	Arvo	Merkitys
1	Vähäinen vaikutus	0	Ei käytössä
2	Melko vähäinen vaikutus	1	Hyvin puutteellinen
3	Kohtalainen vaikutus	2	Osittain toteutettu
4	Merkittävä vaikutus	3	Perustaso
5	Erittäin kriittinen	4	Hyvä taso
		5	Paras käytäntö

6. Laskentalogiikka

Työkalu käyttää painotettua laskentaa. Kehitystarve lasketaan:

$$\text{Kriittisyys} \times (5 - \text{Toteutustaso})$$

Kokonaisresilienssi muodostetaan kaikkien kuuden arvioidun osa-alueen perusteella. Laskenta käynnistyy vasta, kun kaikille kuudelle osa-alueelle on valittu

- sekä kriittisyys
- että toteutustaso.

7. Toimenpiteet

Arvioinnin jälkeen työkalu muodostaa automaattisesti

- kehittämistoimenpiteet
- priorisoinnin
- tiekartan
- johdon yhteenvedon
- tulosraportin.

Näitä kenttiä käyttäjä ei voi muokata.

8. Priorisointi

Toimenpiteet jaetaan automaattisesti kolmeen luokkaan.

Välittömät toimet (merkittävimmät kehittämistarpeet)

- 0–30 päivää

Seuraavat toimet (tärkeät kehittämistoimenpiteet)

- 31–90 päivää

Rakenteelliset toimet (pidemmän aikavälin kehittäminen)

- 91–180 päivää

9. Raportti

Työkalu muodostaa automaattisesti

- kokonaisresilienssi-indeksin
- kypsyystason
- johdon yhteenvedon
- kehittämistoimenpiteet
- vahvuudet
- merkittävimmät kehityskohteet.

Raporttia ei tarvitse kirjoittaa käsin.

10. Tulosten tulkinta

Korkea resilienssi-indeksi tarkoittaa, että prosessin häiriönsietokyky on hyvä.

Matala indeksi osoittaa, että prosessissa on merkittäviä kehittämistarpeita.

Kehittämistoimenpiteet kannattaa toteuttaa raportin priorisoinnin mukaisessa järjestyksessä.

11. Hyvät käytännöt

Suosittelaa, että arviointi tehdään yhdessä

- prosessin omistajan
- prosessissa työskentelevien
- tietohallinnon
- jatkuvuudenhallinnan
- riskienhallinnan
- tarvittaessa keskeisten yhteistyökumppaneiden kanssa.

Yhteisarviointi parantaa arvioinnin luotettavuutta. Arviointi kannattaa tehdä työpajana, jossa eri asiantuntijat muodostavat yhteisen näkemyksen nykytilasta.

Liite A – Esimerkkitapaus

Liiketoimintaprosessin resilienssin arviointi vaihe vaiheelta. Tässä esimerkissä arvioidaan kuvitteellisen yrityksen myyntiprosessin resilienssi SecMeter PRORES -työkalulla. Esimerkin tarkoituksena on havainnollistaa arvioinnin eteneminen ja automaattisesti muodostuvat tulokset.

Vaihe 1 – Perustiedot

Täytetään työkalun perustiedot.

<u>Kenttä</u>	<u>Esimerkki</u>
Yritys	Malliyritys Oy
Prosessi	Myyntiprosessi
Prosessin omistaja	Myyntijohtaja
Päivämäärä	15.9.2026
Arvioijat	Myyntijohtaja, ICT-päällikkö, laatupäällikkö

Vaihe 2 – Arvioi kuusi osa-alueita

Arviointisivulla valitaan jokaiselle osa-alueelle sekä kriittisyys että toteutustaso.

<u>Osa-alue</u>	<u>Kriittisyys</u>	<u>Toteutustaso</u>
Riippuvuudet ja pullonkaulat	2	1
Palautumiskyky ja toimintakyvyn jatkuvuus	3	2
Joustavuus ja skaalautuvuus	4	2
Tiedonkulku ja tilannekuva	3	4
Vaihtoehtoiset toimintamallit	4	3
Jatkuva oppiminen ja harjoittelu	5	2

Kun kaikki kuusi osa-alueita on arvioitu, työkalu käynnistää automaattisesti laskennan.

Vaihe 3 – Laskenta

Kehitystarve lasketaan kaavalla:

$$\text{Kehitystarve} = \text{Kriittisyys} \times (5 - \text{Toteutustaso})$$

Esimerkissä tulokset ovat:

<u>Osa-alue</u>	<u>Kehitystarve</u>
Riippuvuudet ja pullonkaulat	8
Palautumiskyky ja toimintakyvyn jatkuvuus	9
Joustavuus ja skaalautuvuus	12
Tiedonkulku ja tilannekuva	3
Vaihtoehtoiset toimintamallit	8
Jatkuva oppiminen ja harjoittelu	15

Näiden perusteella muodostuvat kokonaisresilienssi-indeksi ja kypsyytaso.

Vaihe 4 – Kehittämistoimenpiteet

Työkalu muodostaa automaattisesti kehittämistoimenpiteet kehitystarpeiden perusteella. Esimerkin kolme tärkeintä kehittämistoimenpidettä ovat:

1. Jatkuva oppiminen ja harjoittelu – harjoittele häiriötilanteita, analysoi juurisyyt ja toteuta korjaavat toimenpiteet.
2. Joustavuus ja skaalautuvuus – lisää kapasiteetin joustavuutta ja resurssien siirrettävyyttä.
3. Palautumiskyky ja aikatavoitteet – määritä RTO, dokumentoi manuaalinen varamenettely ja testaa palautumismenettelyt.

Vaihe 5 – Priorisointi

Työkalu priorisoi kehittämistoimenpiteet automaattisesti niiden kehitystarpeen perusteella.

Välittömät toimet (0–30 päivää)

- Jatkuva oppiminen ja harjoittelu

Seuraavat toimet (31–90 päivää)

- Joustavuus ja skaalautuvuus
- Palautumiskyky ja aikatavoitteet

Rakenteelliset toimet (91–180 päivää)

- Riippuvuudet ja pullonkaulat
- Vaihtoehtoiset toimintamallit
- Tiedonkulku ja tilannekuva

Vaihe 6 – Johdon raportti

Työkalu muodostaa automaattisesti johdon yhteenvedon, joka sisältää:

- kokonaisresilienssi-indeksin
- kypsyystason
- arvioinnin kattavuuden
- kolme tärkeintä kehittämistoimenpidettä.

Raporttia ei tarvitse laatia käsin.

Vaihe 7 – Tulosten tarkastelu

Tulossivulla esitetään:

- kaikkien osa-alueiden arviointi
- merkittävimmät kehityskohteet
- tunnistetut vahvuusalueet (vain, jos ne täyttävät työkalun vahvuuskriteerit).

Jos arvioinnissa ei tunnisteta selkeitä vahvuuksia, työkalu ilmoittaa siitä automaattisesti.

Korkea kokonaisresilienssi-indeksi ei välttämättä tarkoita, että kaikki osa-alueet ovat vahvoja. Yksittäinen erittäin kriittinen kehityskohde voi edellyttää välittömiä toimenpiteitä, vaikka kokonaisindeksi olisi hyvä.

Mitä esimerkki opettaa?

Esimerkin perusteella voidaan tehdä neljä keskeistä havaintoa:

1. Arviointi tehdään aina nykytilasta, ei tavoitetilasta.
2. Työkalu tukee päätöksentekoa, mutta ei korvaa asiantuntija-arviointia.
3. Tulokset muodostuvat automaattisesti, kun kaikki kuusi osa-alueita on arvioitu.
4. Kehittämistoimenpiteet priorisoidaan riskiperusteisesti, jolloin resurssit voidaan kohdentaa ensin suurimman vaikutuksen kohteisiin.